

VOLKSBELANG

Jaargang 132 - nummer 3 - maart 2011 - maandblad

De Vlaamse BHV-verliezers

Freddy Neyts

De splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde kent niet alleen winnaars, maar ook verliezers. BHV blijft een knelpunt in de discussie over de staatshervorming. In een analyse wijst LVV-ondervoorzitter Freddy Neyts er in dat licht op dat de voorstanders van de splitsing eigenlijk verliezen en dat de tegenstanders win-

nen. Immers, de Vlaamse stemmen in Brussel, ongeveer 65.000, verdeeld over meerdere partijen, zullen geen zetels meer opleveren en dus verloren gaan. De Franstalige stemmen in Vlaams-Brabant leveren wel 1 of 2 rechtstreeks verkozen volksvertegenwoordigers op. Het LVV, bij monde van haar ondervoorzitter pleit dan

ook voor een systeem waarbij de Vlaamse stemmen in Brussel bij een splitsing niet verloren gaan.

Verder is een grote staatshervorming nodig waarbij een soort van Nationaal Congres de opdracht krijgt om een nieuwe federale staat uit te tekenen.

Lees de analyse op blz. 4

INHOUD

VAN DE REDACTIE

'Endspiel' van De Wever is ingezet

/2

BOEK OVER MARK RUTTE

De moeizame weg naar het 'Torentje'

/6

BIG BROTHER

Elke Belg zit in 300 databanken

/8

BOEKEN

Op zoek naar Karel van de Woestijne

/10

Het Endspiel

In de Wetstraat is het 'Endspiel' ingezet. Binnen enkele dagen zullen we weten of de grote overwinnaar van de verkiezingen van vorig jaar, Bart De Wever, al dan niet in een nieuwe regering wil stappen. Terwijl hij niet uitgepraat geraakt over zijn ontmoeting met de Britse premier David Cameron, gebeurt er intussen maar bitter weinig om een federale regering op de been te krijgen. De Wever zit in een zetel, de peilingen blijven hem op handen dragen en de andere mogelijke coalitiepartners benadrukken elke dag hoe onmisbaar hij wel is in een nieuwe regering.

Vooraf bij de CD&V is men als de dood dat De Wever er mee op houdt. De partij stuurde zelfs al haar ministers in de regering van 'lopende zaken' van Yves Leterme via een gezamenlijk opiniestuk uit om N-VA op zijn verantwoordelijkheden te wijzen. Voor CD&V kan er geen sprake van zijn dat er een nieuwe regering zou komen zonder de N-VA. De CD&V is immers het meest kwetsbaar in een kabinet zonder de N-VA omdat een groot deel van de christendemocratische achterban een Vlaams oppositioffensief van De Wever als pure zelfmoord ziet. Indien De Wever toch 'neen' zegt dan

oneerbaars aan een klassieke tripartite, als ze goed bestuurt. En of die dan niet tegen de verkiezingsuitslag ingaat? Er dient een fundamenteel onderscheid te worden gemaakt tussen een verkiezingsuitslag en de vorming van een regering. Als die regering in het parlement een meerderheid heeft, kan ze besturen. Zeker als andere mogelijke coalitievormen door bepaalde partijen onmogelijk worden gemaakt.

Voor geen enkele partij is het andere scenario aantrekkelijk: nieuwe verkiezingen. Alhoewel, zij die nieuwe verkiezingen vrezen, gebruiken daarvoor drogredenen: de financiële situatie van het land zou nog erger worden. Klopt dat wel? Indien er nieuwe verkiezingen komen blijft de regering van lopende zaken van Yves Leterme, zoals nu, toch ook in het zadel? Let ze goed op de centen? Ze doet het toch zo goed, zo is van alle kanten te horen? Bovendien zijn de onderhandelingen zo uitgemolken dat niemand nog weet welke kant het op moet. Men moet dan maar durven de volle waarheid onder ogen te zien en de kiezer het woord te geven. Voor wie angst heeft van verkiezingen: je kan de uitslag van peilingen niet transponeren naar de ware verkie-

Open Vld-voorzitter Alexander De Croo om een staatshervorming los te koppelen van de vorming van de regering, kwamen er dan ook lauwe reacties. Hoe goed het voorstel ook bedoeld is. Niemand gelooft daar echt in. De keren dat dit wel is gebeurd, zijn er nauwelijks. De dynamiek van de Belgische politiek is nu eenmaal van die aard dat het hervormen van de staat sterk afhankelijk is van een regeringsvorming. Eigenlijk is de huidige situatie wat dat betreft nog niet zo dramatisch: een regering van lopende zaken die de begroting op orde houdt en doet wat ze moet doen, en daarnaast het voeren van communautaire onderhandelingen. Alleen, deze laatste hebben tot op vandaag tot niets geleid en zijn quasi morsdood. Dat is het echte drama van België.

En dat komt Bart De Wever goed uit. Uiteindelijk zal hij voorwaar niet in een regering stappen en daarmee kunnen aantonen dat het in ons land niet meer 'werkt'. Wat exact zijn opzet is: de vermolming van ons federaal land aantonen om de splitsing te bepleiten. Een toch wel zeer 'zieke' redenering.

“Op het voorstel van Open Vld-voorzitter Alexander De Croo om een staatshervorming los te koppelen van de vorming van de regering, kwamen er lauwe reacties.”

komt het scenario dat vicepremier Guy Vanhengel hier in Volksbelang twee maanden geleden ontplooidde heel dichtbij: de vorming van een klassieke tripartite. Zo'n regering heeft alleen maar een kans op slagen indien zij een goed begrotingsbeleid voert, uit sterke ministers bestaat, België sociaaleconomisch op de sporen kan houden en een aanvaardbare staatshervorming (zonder de N-VA!) realiseert. Dat is veel, maar het is niet onmogelijk. Er is niets

zingsuitslag: in een verkiezingscampagne kan er immers nog veel gebeuren en valt de toonzetting soms heel anders uit. Dus, berg die koudwatervrees tegenover nieuwe verkiezingen op!

Zal een tripartite wel slagen in een nieuwe staatshervorming? Er is ten eerste geen twijfel mogelijk dat er een staatshervorming moet komen. En dit best vooraf aan de vorming van een federale regering. Op het voorstel van

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door
de vzw Liberaal Vlaams Verbond,
Stichting Vanderpoorten
Verantwoordelijke uitgever:

Bert Cornelis,
Kramersplein 23, 9000 Gent
Hoofdredactie:

Bert Cornelis Bert@Reflectc.be
Vormgeving:

Ildé Cogen ilde.cogen@openvld.be
Secretariaat:

Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax: 09/221.12.15
www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

Tussen taal en stad

MANIFEST VAN EEN NEDERLANDSTALIGE BRUSSELAAR

De voorbije maanden duikt Brussel steeds meer op in de complexe discussies over de staatshervorming. Er wordt dan gesproken over o.a. de splitsing van de gezondheidszorg en de kinderbijslag. Sommige partijen schuiven daarbij de Vlaamse subnationaliteit naar voor in Brussel. Het VRT-journaal zag het dan weer heel anders: de Brusselse Vlaming is vandaag steeds meer Brusselaar en steeds minder Vlaming.

Daarbij kreeg ik de indruk dat er al te snel een beeld van 'dé' Vlaamse Brusselaar wordt opgehangen. Een beeld dat ons al te vaak net iets te eenzijdig is. Want wie of wat is toch die Nederlandstalige Brusselaar? Mijn ervaring met Nederlandstaligen in Brussel (en aanverwante 'speciën': Brusselse Vlamingen, Vlaamse Brusselaars, tweetalige ketjes, nieuwe Nederlandstaligen waaronder de **kinderen van het Nederlandstalig onderwijs**) is vooral heel complex en genuanceerd. Eén van die nuances hebben we als Willemsfondsleden willen neerschrijven. We hebben niet de pretentie gekoesterd om met ons **Manifest** namens alle Nederlandstaligen te spreken, maar enkel namens drie liberaal geïnspireerde, vrijzinnige Vlamingen van vandaag, diep geworteld in de moerassige, Brusselse Zennegrond.

Complexe identiteit

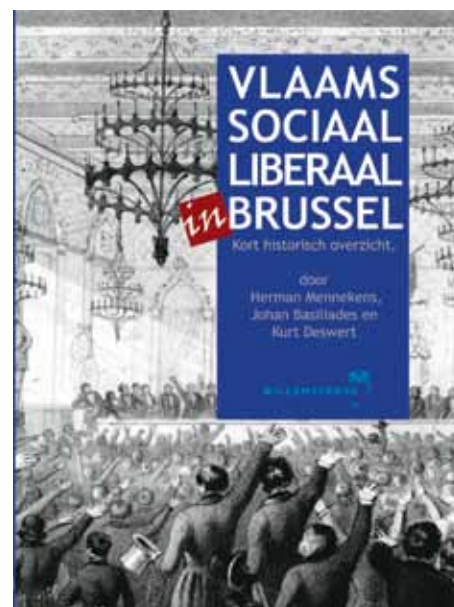
Eerst en vooral is Brussel de stad die we delen: we beschouwen onszelf als stedelingen met een complexe identiteit. Onze afkomst hebben we hier zelden gemeen (in Brussel is meer dan de helft van de bevolking van buitenlandse oorsprong), des te meer delen we dus onze gezamenlijke toekomst. We verwachten wel dat alle Brusselaars instappen in de historische traditie van een open en breeddenkende tolerante stad. We willen dat - wat de oorsprong van de Brusselaar ook is - hij een gezamenlijke stadsethiek onderschrijft, d.w.z. maximale tolerantie voor diversiteit en nultolerantie voor geweld. We willen duidelijke afspraken over hoe we samenleven in deze stad. We hopen dat, net zoals in het verleden, onze stad een emancipatorische kracht kan blijven uitoefenen - de stad als ontvoogdingsmachine - en dat de immer aanwezige stedelijke dynamiek

de Brusselaars kan helpen om zich los te maken van de soms beklemmende kantjes van religieus en cultureel particularisme. De stad die we delen, is anno 2011 ook de hoofdstad van Europa. Een stad die we dan ook steeds meer zullen delen met een heel werelddeel. Om die band te versterken, pleiten we voor het gebruik van het Engels als administratieve onthaaltal in Brussel en voor stemrecht voor Europeanen bij gewestverkiezingen.

Daarnaast is er de taal die we delen: als Nederlandstalige Brusselaars voelen we een ons verbonden met de zes miljoen Vlamingen (maar - waarom niet - evenzeer met de 15 miljoen Nederlanders), met wie we onze moedertaal gemeen hebben. Dit is bij uitstek de erfenis van Jan-Frans Willems, naar wie het Willemsfonds werd genoemd. Willems, die nota bene in de beginjaren van het onafhankelijke België opkwam voor de erkenning van het Nederlands (en niet een soort streekgebonden 'Vlaams') als officiële taal in de jonge, Belgische staat. Het Nederlands heeft blijvend taalwetten nodig in het meertalige Brussel.

Maar we willen méér, als Nederlandstalige Brusselaars. Ergens hopen we dat het Nederlands niet enkel gerespecteerd of gedoogd blijft in de hoofdstad, maar dat onze taal er ook geliefd zou worden, o.a. door het open en gegeerd onderwijs (waar nu reeds 20% van de Brusselse kinderen naartoe gaan) en door het uitzonderlijk rijk en toonaangevend Nederlandstalig cultureel aanbod, dat geenszins samenwerking schuwt met andere partners.

Brussel is ten slotte ook de grootste stad ter wereld waar Nederlands wordt gesproken. Het is de enige plaats op aarde waar

anderstaligen zo massaal onze taal aanleren. Het is onvoorstelbaar dat Vlaanderen en Nederland deze stad niet méér gebruiken als een podium om onze Nederlandse taal en cultuur wereldwijd te promoten.

Zo zien wij onszelf, ergens tussen de stad die we delen en de taal die we delen. Als Nederlandstalige Brusselaars, als 'cultuurflaminganten', maar wel ver van een eng radicaal-nationalistisch discours. En we staan wat onwennig te wezen bij het soort elitair kosmopolitisme dat geringschattend doet omtrent de waarde en de kracht van de eigen identiteit en taal. We zijn bovenal onbevangen, zelfzeker (waarom niet?) en **open minded** Nederlandstalig in een kosmopolitische hoofdstad.

Herman Mennekens
Brussels parlements lid Open Vld
Ondervoorzitter Willemsfonds Brussels
Gewest

Herman Mennekens, Johan Basiliades en Kurt Deswert, Vlaams Sociaal Liberaal in Brussel. Tweede editie. Uitg. Willemsfonds. Brussel, 2010. "Bestellen kan via jbasiadiades@vldbrussel.be. Het boekje is gratis, de portkosten worden wel aangerekend."

Een Nationaal Congres voor een staatshervorming

Nog altijd geen regering. Straks, in juni, zal het een jaar geleden zijn dat er verkiezingen plaatsvonden. Ondervoorzitter van het Liberaal Vlaams Verbond, FREDDY NEYTS liet zijn licht schijnen over de politieke impasse van het Avondland. "Eerst een regering en pas dan een grote staatshervorming", vindt hij.

De grote winnaars van de verkiezingen, PS en NVA blijken niet in staat om een regering, met een valabel regeerakkoord, te vormen. Waarom kan dit niet? In de eerste plaats omdat de N-VA alleen een staatshervorming kan aanvaarden die leidt tot de utopische gedachte van een Vlaamse onafhankelijke republiek. Zonder Brussel uiteraard.

Geen splitsing

Terwijl de meerderheid van de Vlamingen, en van de Belgen in het algemeen, dat niet willen. De NVA kreeg van de kiezers, ook niet van de meeste eigen kiezers, géén mandaat om Vlaanderen af te splitsen! Wel een mandaat om "beter" of "anders" het land te besturen. Daarenboven kan men België niet zomaar splitsen, tenzij met zeer grote onaantoonbare schade voor alle deelgebieden.

Komt daarbij dat alle partijen, behalve N-VA en het Vlaams Belang, van oordeel zijn dat er een staatshervorming nodig is, waarbij zowel een aantal federale bevoegdheden naar de gemeenschappen of regio's kunnen verhuizen, en een aantal geregionaliseerde bevoegdheden terug naar het federale niveau moeten.

Eigenlijk moeten we nu tot een heel nieuwe en grondige staatshervorming komen. Lang werk dus voor een nieuw modern "Nationaal Congres" of "Staten-Generaal". Maar dat is gewoon niet mogelijk indien men dit wil realiseren voorafgaand aan een regeringsovername.

Een nieuwe staatshervorming op basis van het Nationaal Congres van 1830.

Nationaal Congres

De logica is dat men nu zeer snel een regering vormt op basis van een sociaal en economisch programma, met een akkoord om gedurende de volgende één of twee jaren zo'n Nationaal Congres de verplichte opdracht geeft een nieuwe Belgische federale staat te vormen. In die nieuwe regering moeten de twee grote partijen die de verkiezingen wonnen, hun verantwoordelijkheid opnemen. Ze zullen dus moeten bewijzen dat ze inderdaad "beter" kunnen regeren. Ondertussen zullen de Franstalige partijen hopelijk ook begrepen hebben dat er nu wel degelijk een grondige staatshervorming moet komen, want dat anders zichzelf onherroepelijk verantwoordelijk zullen zijn voor het barsten van ons land.

Een nieuwe Kamer

De splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde is en blijft het knelpunt in de discussie over de staatshervorming. We hebben er al vroeger op gewezen dat de voorstan-

ders van die splitsing eigenlijk verliezen bij een splitsing en dat de tegenstanders winnen.

Immers de Vlaamse stemmen in Brussel, ongeveer 65.000, verdeeld over meerdere partijen, zullen geen zetels meer opleveren en dus verloren gaan. Alleen in een systeem van apparentering met Vlaams-Brabant gaan ze niet verloren, maar wordt er nog enkel sporadisch een Vlaamse Brusselaar toevallig in de federale Kamer verkozen.

De Franstalige stemmen in Vlaams-Brabant leveren wel 1 of 2 rechtstreeks verkozen volksvertegenwoordigers in de federale Kamer op. De MR haalt zelfs op zijn eentje zo'n zetel. Die verkozenen zullen zich uiteraard voegen bij de Kamerfractie van hun (Franstalige) partij. Ze zullen in tegenstelling dus tot de ene Franstalige verkozenen in het Vlaams Parlement meetellen en meewegen in de Kamer!

Waarom de enen toch voor en de anderen tegen de splitsing zijn, heeft veel te maken met de voorkeurstemmen en minder

met de mooie principes van respectievelijk de Vlaamse Brabanders en van de Francofonen.

In Halle-Vilvoorde zijn ze die “lastige” Vlaamse Brusselaars (in de praktijk meestal zeer goede en/of betere politici: Neyts, Vanhengel, Vanackere, Chabert, Anciaux, Smet, De Lille) eindelijk kwijt, kunnen ze één van hen op een plaats vooraan op de lijst zetten, en krijgen ze er een veelvoud aan kiezers en dus aan voorkeurstemmen uit het arrondissement Leuven bij. Toch leuk niet?

Omgekeerd verliezen de Franstalige Brusselse lijsttrekkers een pak voorkeurstemmen uit Halle-Vilvoorde. Maingain bijvoorbeeld zou ruim 10.000 voorkeurstemmen minder hebben! Alhoewel er dan in Vlaams-Brabant een andere MR-lijsttrekker ook zou verkozen zijn.

Voorstel

We zoeken dus o.m. een oplossing voor het probleem van de voorkeurstemmen van de Franstalige Brusselse lijsttrekkers en voor het probleem van de vertegenwoordiging van de Vlaamse Brusselaars in de federale Kamer, want het is toch in de Kamer dat een “politicus in hart en nieren” wil actief zijn.

BHV wordt zuiver gesplitst. Zonder grenswijzigingen tussen het Vlaams Gewest en het Brussels Gewest (BHG). Er komen 2 kiesomschrijvingen voor de Kamer. Een Franstalige (Wallonië en BHG) en een Nederlandstalige (Vlaanderen en BHG). Met andere woorden ongeveer hetzelfde systeem als voor de Europese Verkiezingen. Het totaal aantal zetels in de Kamer blijft 150: zelfde verhouding als voor de Europese verkiezingen tussen het Nederlandstalig kiescollege en het Franstalig en Duitstalig kiescollege.

Hier komen dus grote lijsten aan (zie naar Nederland)! Dit laat de Vlaamse partijen toe een Brusselaar vooraan, op een verkiesbare plaats te zetten. Ook de Franstalige partijen kunnen een Duitstalige zo'n plaats gunnen. En qua voorkeurstemmen zijn het de volksvertegenwoordigers, en niet langer de senatoren, die de grote aantallen voorkeurstemmen zullen scoren. Het probleem van de voorkeurstemmen van de Franstalige Brusselse

Freddy Neyts

“Eigenlijk moeten we nu tot een heel nieuwe en grondige staats-hervorming komen”.

lijsttrekkers is zo ook opgelost.

Provincies

De Senaat wordt de vergadering van de “Provincies”. Met dien verstande dat we van het gebied van de Duitstalige Gemeenschap ook een provincie maken. Net als het Brussels Gewest; 12 provincies dus. Hier heeft men 2 mogelijkheden: Ofwel krijgt elke provincie eenzelfde aantal (bijv. 5) senatoren te verkiezen. Ofwel houdt men rekening met het aantal kiezers, zoals bij de gewestverkiezingen. Al dan niet kan men hier het systeem van apparentering invoeren, dit om bijv. de Vlaamse Brusselse stemmen niet verloren te laten gaan. We merken op dat in de provincie Vlaams-Brabant er wellicht een Franstalige Senator kan verkozen geraken!

Gemeenschapssenatoren worden afgeschaft. Een contingent gecoöpteerde senatoren blijft behouden. De senaatsverkiezingen kunnen eventueel samenvallen met de gewestverkiezingen. In dat geval kunnen rechtstreekse verkiezingen van de Senaat ook afgeschaft worden en kunnen de senatoren evengoed de (eerst) verkozen volksvertegenwoordigers van de gewesten en gemeenschappen zijn. Dubbel mandaat dus. Een beetje

meer werk, dat mag toch. De gewestverkiezingen en parlementen blijven in hun huidige vorm bestaan. De provincieraden en de Bestendige Deputaties worden afgeschaft.

De Europese verkiezingen vinden plaats in dezelfde 2 kiesomschrijvingen als deze voor de Kamer. Aan de Franstalige Gemeenschap de keuze om al dan niet één zetel af te staan aan de Duitstalige Gemeenschap, zoals dit tot nog toe het geval was.

Nieuwe structuur

Dit alles kadert in een grote nieuwe federale staatsstructuur. Waar een herverdeling van bevoegdheden in alle richtingen moet kunnen. Zowel van federaal niveau naar gewesten of gemeenschappen toe, als omgekeerd. En de bevoegdheden van de provincies worden herverdeeld, hoofdzakelijk tussen gemeenten en gewesten. En uiteraard blijven er rechten en ook faciliteiten voor minderheden. Faciliteiten (al dan niet aangepast) in alle huidige faciliteitgemeenten langs de taalgrens.

De 2 grote taalgemeenschappen moeten zich binnen hun grondgebied ook tolerant opstellen ten overstaan van anderstaligen. Idem op het vlak van culturen, godsdiensten enzovoort.

In de Europese deelstaat België, die het enorme privilege heeft de hoofdstad en de belangrijkste politieke instellingen (Commissie, Raad en Parlement) van de Europese Unie te mogen huisvesten, die de centrale draaischijf op politiek, economisch, sociaal vlak van de Unie geworden is, waar honderdduizenden Europese burgers leven en werken, waar dus ook honderdduizenden burgers uit niet EU-landen, dank zij die Europese instellingen, komen leven en werken, moeten er door de verschillende overheden en hun diensten, een praktisch en meertalig onthaal en een zelfde dienstverlening worden georganiseerd. Zo komen we tot “De nieuwe Bondsstaat België!”.

Freddy Neyts
Ondervoorzitter LVV

BOEK OVER DE NEDERLANDSE PREMIER MARK RUTTE

Het liberalisme staat ideologisch internationaal onder druk en in tal van landen hebben liberale partijen het dan ook bijzonder moeilijk tegenover het opkomende populisme en nationalisme. Toch bestaat er een uitzondering. Bij de Tweede Kamerverkiezingen in Nederland van 9 juni 2010 slaagde de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) erin om de grootste partij van het land te worden en met boegbeeld Mark Rutte de eerste liberale premier in Nederland te leveren sinds Pieter Cort van der Linden die het land bestuurde van 1913 tot 1918. Over deze bijzondere prestatie schreef de Nederlandse schrijver en ondernemer Derick-H. Maarleveld een interessant boekje onder de titel 'In gesprek met Mark Rutte'.

De moeizame weg naar het 'Torentje'

Rutte presteerde in zijn land iets wat zijn roemrijke voorgangers onder wie Hans Wiegel en Frits Bolkestein nooit was gelukt. Die weg van Rutte naar het Torentje (zeg maar de Wetstraat 16 in Nederland) gebeurde evenwel niet zonder slag of stoot. Nauwelijks vier jaar voordien zat de VVD op een dieptepunt met nauwelijks 22 zetels. Het vertrek van Ayaan Hirsi Ali, en de dissidentie van de liberale kamerleden Geert Wilders en Rita Verdonck, hadden voor een leegloop gezorgd die de nieuwe fractieleider Rutte bijna deed wankelen. Hij kon maar nipt de voorzittersverkiezingen winnen en zijn rivale Rita Verdonck kreeg bij de verkiezingen van 2006 meer voorkeurstemmen dan hijzelf als lijsttrekker. En toch slaagde Rutte erin terug te vechten en op vier jaar tijd uit het tij helemaal te keren.

Hagiografie

Over deze bijzondere prestatie schreef de Nederlandse schrijver en ondernemer Derick-H. Maarleveld een interessant boekje onder de titel *In gesprek met Mark Rutte*. Een liberaal premier waarin hij aan de hand van een fictief vraaggesprek de opgang en vooral de politieke strategie van Rutte in het jaar 2010 schetst. De antwoorden heeft de auteur geplukt uit de diverse interviews en toespraken die de lijsttrekker in dat jaar gaf. Dat geeft aan het zogenaamde interview een al te kunstmatig karakter en de auteur kan zijn sympathie voor Rutte ook niet wegsteken. Het resultaat is dan ook een soort hagiografie over een altijd vrolijke, intelligente en slimme partijleider die blijkbaar geen enkele tekortkoming heeft, laat staan dat hij grote fouten zou gemaakt hebben. Zo beschrijft Maarleveld quasi kritiekloos de vorming van het kabinet tussen VVD en CDA met gedoog-

steun van de anti-islampartij van Geert Wilders, terwijl dit juist sterk omstreden was. Toch is het een interessant portret van Rutte die ondanks interne strubbelingen en de lokroep van populistische lange tijd zijn eigen weg volgde en daardoor stilaan maar zeker aan geloofwaardigheid won, althans tot de verkiezingsdag. In die zin is het boekje ook een waarschuwing voor die liberalen die menen dat ze populistische, nationalistische en extreemrechtse partijen achterna moeten lopen.

'Blijf jezelf', is zowat de essentie van Rutte's electorale en politieke succes. In een eerste deel beschrijft de auteur de opgang van de liberale voorman vanaf zijn voorzitterschap van de JOVD, de jongerenafdeling van de VVD, over zijn ervaringen als staatssecretaris in de eerste regering Balkenende, zijn greep naar het voorzitterschap van de fractie, tot de beruchte verkiezingen van 2010, de moeilijke regeringsvorming en uiteindelijk het premierschap. Over het feit dat Rutte lange tijd bekend stond als een eerder progressieve figuur met sympathie voor een meer sociaal gekleurd liberalisme, is echter geen sprake meer. 'Het etiket sociaal-liberaal heb ik mijzelf nooit opgeplakt', aldus Rutte. Dat kan waar zijn, maar het werd wel regelmatig over hem verteld en hij heeft dat toen zeker niet tegengesproken. Dat hij vroeger alvast niet tot de rechtervleugel van zijn partij behoorde, blijkt uit het feit dat hij in de persoon van Rita Verdonck met een echte 'rechtse' kandidaat had af te rekenen. In elk geval beschouwt Rutte zich als een liberaal in hart en nieren. Zijn grote voorbeeld is Thorbecke, die hij beschouwt als de grootste Nederlandse staatsman, en die de grondlegger was van de Nederlandse grondwet tegen de zin van de conserva-

tieven in. Een ander voorbeeld voor hem is de liberale voorman Pieter Cort van der Linden die in 1917 het algemeen kiesrecht voor mannen invoerde.

Eeuw van het individu

Zelf houdt Rutte er een optimistische, zelfs voluntaristische houding op na. Zoals de 20ste eeuw werd beheerst door het collectivisme, zo ziet hij de 21ste eeuw als die van het individu. Dat wil niet zeggen dat hij zich afkeert van solidariteit. Hij wijst terecht op het feit dat juist liberalen ooit begonnen zijn met het opzetten van sociale wetgeving. De overheid heeft dus wel een rol te spelen in de bescherming van de zwakkeren, maar dat wil Rutte niet doen 'door ze een leven lang in de bijstand te parkeren'. Even duidelijk is hij over de noodzaak om de staatsschuld terug te dringen via allerlei besparingen. Het klinkt paradoxaal, maar het is vooral met dit standpunt dat Rutte steeds hoger klom in de peilingen. Terwijl de andere partijen, ook de PVV van Wilders, zich terughoudend opstelden om zwaar te snoeien in de overheidsuitgaven, maakte Rutte er zijn strijdpunt van. Juist in de periode dat de economische crisis wereldwijd toesloeg (denk aan de situatie in Griekenland), zagen steeds meer mensen de VVD als de beste bewaker van de overheidsfinanciën. Eén en ander doet denken aan de sterke verkiezingscampagne van de voormalige PVV in Vlaanderen in 1981 onder de slogan 'niet u maar de staat leeft boven zijn stand'. Ook toen groeide de geloofwaardigheid van de liberalen tot een hoogtepunt. En misschien was dat ook een van de tekortkomingen van de Open Vld bij de laatste verkiezingen, namelijk door al te veel mee in het communautaire moeras te stappen

en te laat voorstellen te doen om ons land sociaaleconomisch vooruit te helpen.

Toch zag het er bij de start van de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen niet zo goed uit voor de latere winnaar Mark Rutte. De sociaaldemocraten van de PVDA schoven de Amsterdamse burgemeester Job Cohen naar voor als hun nieuwe politieke leider waardoor die in de peilingen omhoog schoten. Maar tijdens de opeenvolgende mediadebatten bleek Cohen niet zo sterk te zijn dan Rutte. Die laatste had met zijn nadruk op besparingen de verkiezingen handig laten uitdraaien op een strijd tussen socialisten en liberalen. Op dat ogenblik was Balkenende al uitgeteld. En anders dan zijn politieke rivalen maakte Rutte duidelijk dat de besparingen niet pijnloos en makkelijk zouden worden. De peilingen stuwden de VVD nu naar de kopplaats. Tot een televisie-uitzending waarin werd beweerd dat gezinnen met een gehandicapt kind en bijstandmoeders door het VVD-programma zwaar zouden getroffen worden. Het zorgde voor een nieuwe aanval van de PVDA op Rutte die nek aan nek streden om de grootste partij te worden. Uiteindelijk haalde de VVD het met één zetel meer dan de PVDA. Daarmee werd de VVD voor het eerst de grootste partij van Nederland, maar wel met het laagste aantal zetels als grootste partij ooit. De kaarten waren door de kiezers

bijzonder ingewikkeld geschud en de kabinetsformatie zou dan ook heel lang duren.

Beschamend

De bladzijden over de manier waarop Rutte zijn 'ideale' coalitie, namelijk van VVD en CDA met gedoogsteun van de PVV realiseerde, zijn de beste maar vanuit een liberaalhumanistische visie ook de meest beschamende van het boek. De auteur legt goed het strategische spel van de protagonisten bloot. Dramatisch was de positie van het CDA dat intern sterk verdeeld was over de samenwerking met de anti-islampartij van Wilders. Op een congres met meer dan 5.000 aanwezigen keurde het CDA uiteindelijk in met de regeringsdeelname. Verrassend was het feit dat er binnen de liberale rangen zo weinig weerstand bestond tegen de gedoogsteun van Wilders. Het is duidelijk dat Rutte hier koos op basis van pragmatisme en niet op ideologische gronden. Voor al wie het programma van Wilders kent is dit een bizarre houding. De liberale waarden van vrijheid en verdraagzaamheid staan immers haaks op de manier waarop de PVV-leider grote groepen mensen op basis van hun geloof en afkomst stigmatiseert. Daarbij komt nog het feit dat op sociaaleconomisch vlak, Wilders een eerder links en behoudsgezind programma verdedigt. In elk geval laat de auteur er geen enkele twijfel over bestaan dat Rutte deze coalitievorm al ruim voor-

dien voor ogen had. Daar zit ongetwijfeld een strategische reden achter, namelijk de overtuiging dat men de PVV op een of andere manier méé in de boot moest trekken om rechtse kiezers vast te houden. Mét steun van Wilders wil Rutte nu een bijzonder streng migratiebeleid voeren, zo streng zelfs dat sommigen zich nu al afvragen of ze wel aanvaardbaar zullen zijn voor de Europese Unie en of ze nog passen binnen een liberaalhumanistische levensvisie.

Niets is onmogelijk

De belangrijkste conclusie die men uit dit gesprek kan trekken, is dat in de politiek niets onmogelijk is voor zover men geloofwaardigheid tentoon spreidt. Op vier jaar tijd is Rutte erin geslaagd om zijn partij die aan de grond zat, opnieuw op te bouwen tot de sterkste in Nederland. Daar is hij tot de dag van de verkiezingen in geslaagd door een eigen en duidelijke koers te volgen, de kiezers geen valse beloftes te doen, maar integendeel, ze duidelijk te maken dat de maatregelen pijn zouden doen, om er later weer beter van te worden. 'Snoeien om later weer te bloeien'. Over zijn daden na de verkiezingen en in de toekomst, en over de samenwerking met een populistische partij van Wilders, moeten echter wél vraagtekens geplaatst worden. Op de avond van de Provinciale Statenverkiezingen van 2 maart riep hij triomfantelijk: 'We gaan dat prachtige Nederland teruggeven aan de Nederlanders!' Daarmee maakt hij zich de slogan van extreemrechts van Wilders eigen. Rutte heeft hiermee zijn ziel aan de duivel verkocht. Samenwerken met een partij die mensen niet beoordeelt op hun daden en talenten, maar op hun afkomst en geloof, is een liberaal onwaardig. Thorbecke zou zich alvast in zijn graf omgekeerd hebben.

Dirk Verhofstadt

Derick-H. Maarleveld, In gesprek met Mark Rutte. Een liberaal premier. Uitg. Bert Bakker, 2011; 240 blz.; 19,95 euro. Info ook op www.liberales.be

“Hebt u geheimen? Dat dacht u maar. Big brother, grote broer, houdt u in de gaten. Overheid, bedrijven, reclamejongens: ze weten uw vermeende privéleven te vinden. Met surveillance, bewaking, controle. Waar en wanneer u naar wie belt, sms't of mailt, welke websites u in het holst van de nacht bezoekt: het blijft allemaal in databanken bewaard. Dit lezen we in de introductietekst van het boek van Raf Jaspers dat al sinds vorig jaar op de markt is, maar brandend actueel blijft omdat onze privacy almaar blijvend onder druk staat. Jaspers zette alles op een rij in het voortreffelijke geschrift “Big Brother in Europa”. Ontluisterend is het. Een aanrader voor iedereen die begaan is met de bescherming van de privacy.

ELKE BELG ZIT IN 300 DATABANKEN

Raf Jaspers

Big Brother rukt op in Europa

Raf Jaspers behaalde zijn diploma van licentiaat geschiedenis aan de universiteit van Gent in 1972 en zijn diploma van licentiaat in de rechten in 1974. Hij is al meer dan 30 jaar actief in het strafrecht, administratief recht, vreemdelingenrecht en vzw's. Jaspers was vanaf het eerste uur de advocaat van Fehriye Erdal in de beruchte DHKP-C-zaak.

De big brothersamenleving is in het voorbije decennium realiteit geworden, zo weet de auteur. Elke Belg zit in minstens 300 databanken. Tien jaar geleden hing er amper een camera. Nu woedt een echte cameraplaag. Bijvoorbeeld in het openbaar vervoer: vier camera's in gewone bussen, zes in gelede bussen, acht in trams. Gsm's, gps en zwarte boxen in auto's en drones traceren permanent waar je bent. Op het internet, bij facebook en in e-mails is je privéleven niet meer heilig. Google weet alles over je. Het bewaart negen maanden je surfgedrag.

Geen sprookje

Jaspers zegt hierover op de website van de uitgever EPO het volgende: “Big Brother, Grote Broer, is een personage

uit de roman 1984 van George Orwell over een nachtmerrieachtige maatschappij waar geen vrijheid meer bestaat, waar ieders doen en laten in de gaten gehouden wordt door hightech, computers en robots. Die angstdroom wordt de laatste jaren almaar reëler. Als advocaat beleef ik hoe hij als onkruid rechten en vrijheden verstikt. Dit boek maakt de balans op van de voorbije tien woelige jaren. Dit boek is helemaal non-fictie. Geen sprookje, geen sciencefiction. Het is een boek over de realiteit”.

De overheid verplicht internetproviders alles op te slaan, zodat ze in je privéleven kan neuzen. Het spysysteem Echelon tapt wereldwijd telefoon, fax, e-mail en surfverkeer af en controleert 90% van het internetverkeer. Vervoerbewijzen in trein tram en bus werken met RFID-chips (de MOBIB-pas). De Brusselse vervoersmaatschappij MIVB zag zo recent af van gerechtelijke stappen tegen een gebruiker van de Mobib-kaart. De MIVB vreest dat een vonnis de privacy aan de kaak zou stellen van het nieuwe abonnementstelsel. Een reiziger wou niet dat zijn verplaatsingen met het openbaar vervoer

geregistreerd werden of nagekeken konden worden. Daarom had hij de chip uit zijn Mobib-kaart verwijderd. Daarop kreeg hij een proces-verbaal.

Met deze kaart kunnen ieders verplaatsingen nagecheckt worden. Ook de paspoorten hebben verplicht zo'n RFID-chip met biometrische gegevens. Ook hersenactiviteit, hartslag en bloeddruk zullen gebruikt worden voor toezicht op de mensen.

Ook reclamejongens azen op privégegevens. Colruyt gebruikt klantenkaarten om op maat gesneden reclamefolders op te zenden. Google gebruikt de surfgegevens om producten aan te prijzen. De controlestaat is het resultaat van drie recente evoluties: de technologische en digitale revolutie heeft de instrumenten geleverd om iedereen permanent te controleren. De controle werd technisch mogelijk; de aanslagen van 9/11 en andere terreurdaden creëerden een klimaat waarin de afbouw van vrijheden en rechten gemakkelijker passeerde. De controle werd politiek haalbaar; in de Europese Unie eigende de uitvoerende macht zich de wetgevende macht toe. Het parlement staat buitenspel. Dat liet zich voelen in allerlei

gevaarlijke, ondemocratische dictaten. De controle werd 'bij wet' officieel gemaakt.

Privacy, een heilig recht

Privacy is een van de grote vrijheden in een moderne democratische samenleving. Ze was een van de eerste rechten als reactie op het Ancien Régime, toen het absolutisme de burgers nog als rechteloze objecten behandelde. Privacy is een afweerrecht: niemand mag zich mengen in het privéleven, de correspondentie of de woning van de burgers. Wie burgers voortdurend in de gaten wil houden, is niet te vertrouwen. De naoorlogse dictaturen in Griekenland, Spanje en Portugal zijn daar illustraties van. De nonchalance tegenover de privacy is gevaarlijk: voor men het weet betaalt de burger de prijs voor zoveel onverschilligheid tegenover het recht om in vrijheid te leven.

Totaal ten onrechte is de privacy het voorbije decennium in de balans gelegd met de veiligheid. Veiligheid moet gebouwd worden op de basis van het respect voor de vrijheid. Dat is geen balans maar een piramide.

9/11, een nefast keerpunt

"De teruchte strijd tegen het terrorisme is zijn doel voorbijgeschoten. De 'war on terror' trad mensenrechten met de voeten: Guantanamo, foltering, black sites, extraordinary renditions, speciale antiterrorismewetten, nieuwe uitleveringswetgevingen, dataretentiewetten, wetten om passagiersgegevens door te geven... Ook het internationaal erkende recht op verzet werd met de bezem van het antiterrorisme weggevaagd. Bevrijdingstrijd en sociale beweging konden nu 'terrorisme' worden. Zwarte lijsten doken weer op, waarbij het recht op verdediging niet meer telde. Ook België heeft uitzonderingswetten die politie- en veiligheidsdiensten toelaten bijzondere methoden te gebruiken (BOM-wet, BIM-wet) zonder voldoende rechterlijke en parlementaire controle". "Veiligheid en bewaking zijn big business geworden. De industrie promoot enkel wat geld opbrengt en dat staat niet noodzakelijk in verband met meer veiligheid. De uitgaven voor binnenlandse veiligheid zijn sinds 2001 met 70 miljard dollar gestegen tot 146,6 miljard in 2009. De chipmarkt groeit op tien jaar tijd van 4 miljard euro in 2008 naar 20 miljard in 2018. De came-

ramarkt groeit jaarlijks met 45%. Op Schiphol lopen de beveiligingskosten op tot 13 euro per passagier. De bodyscan Pro Vision kost 150.000 euro per stuk".

Geen controle

Alle instellingen en apparaten die hierbij betrokken zijn blinken aldus de auteur uit door een totaal gebrek aan democratische controle. Zij vormen een institutioneel probleem in de EU. Daarbij is de armslag van politie en geheime diensten drastisch toegenomen.

"Ik heb het als advocaat vastgesteld: hoe actiever de burger, hoe verdachter hij is geworden", schrijft Jespers verder. Hoe de geest van de mensenrechten (bijna) verloren ging door het klimaat van 9/11, daarover handelt het tweede deel van het boek.

Jespers is hard voor de Europese Unie in dit verhaal: "Er is naast de digitale technologie en de war on terror nog een derde factor van belang bij de expansie van de controle op alles en iedereen: de Europese Unie. De Unie bouwt - bijna ongemerkt - een complexe en ongecontroleerde veiligheidsarchitectuur uit, met Europol en Eurojust, de grenswachters van Frontex, e-border-concepten, dure projecten in het veiligheidsonderzoek, een Europese politieacademie. In de Unie veroverde de uitvoerende macht - de Commissie en de Raad - een dominante machtspositie, ten koste van het Parlement en van de rechterlijke macht. De scheiding der machten is aangetast. De waarschuwingen van advocaten en uit de burgermaatschappij worden amper gehoord. De retoriek van de Unie over de mensenrechten staat dikwijls haaks op de praktijk".

Waakzaam zijn

Er is volgens de auteur dan ook meer maatschappelijke waakzaamheid en reactie nodig. "Er waren decennia van debatten en milieurampen nodig om de vervuiling van de planeet bovenaan de politieke agenda te plaatsen. Vervuiling van de mensenrechten is ook zo'n sluipend gif. Je merkt het maar als de gevolgen al duidelijk zichtbaar zijn, als er gefolterd wordt, als andersglobalisten worden afgeluisterd, als terrorismeprocessen misbruikt worden om politieke opposanten aan te pakken, als de vrijheidsstrijder van de ene dag op de andere terrorist is

geworden, als plots blijkt dat 1,6 miljoen Belgische burgers in de databank van de politie opgenomen zijn..."

"De strijd voor de mensenrechten moet bovenaan op de politieke agenda komen", aldus Jespers. "Er is op Europees niveau een platform nodig dat het democratische verzet tegen de nefaste ontwikkelingen op het vlak van de vrijheden en rechten coördineert en richting geeft". Er moet een soort van charter komen met drie krachtlijnen (de auteur doet in het boek een poging om zo'n charter uit te werken): de burgers moeten zelf hun privacy bewaken, maar op de eerste plaats moeten overheid en ondernemingen dit recht, verankerd in artikel 8 van het EVRM, respecteren; vooral op EU-niveau zijn institutionele maatregelen nodig om democratische besluitvorming over en democratische controle op het veiligheidsapparaat en het veiligheidsbeleid te garanderen. De privatisering van het beleid en de lobbydemocratie moeten stoppen; er zijn ook directe en concrete maatregelen nodig zoals het verwijderen van alle nuttelose camera's, een privacylabel voor nieuwe technologie, de verplichting internetgegevens te verwijderen, de intrekking van de Europese dataretentierichtlijn...

In het voorwoord van het boek vat professor Mensenrechten aan de UGent Eva Brems het zo samen: "Gelukkig leven we in een samenleving waar de overheid in de regel een positieve invloed heeft op het leven van mensen, en ook inzake de bescherming van mensenrechten doorgaans aan de goede kant staat. Maar dat men dat niet als vanzelfsprekend mag aannemen, illustreert de evolutie in Europa en elders sinds 9/11. Wanneer overheidsinstanties hun duistere kant tonen, is het vergaren en verwerken van - ook op het eerste zicht banale - informatie over burgers de sleutel tot repressie en tot de miskenning van fundamentele vrijheden. Dit boek illustreert uitgebreid hoe reëel deze dreiging is in het Europa van vandaag".

B.C.

Info op www.epo.be
Raf Jespers, Big Brother in Europa.
Uitg. EPO; 408 blz.; 22 euro.

Op zoek naar van de Woestijne

Wie herinnert zich Karel van de Woestijne nog?

Waar vindt men vandaag zijn dichtbundels, zijn verhalenbundels, zijn kritisch, essayistisch en journalistiek werk? Zelfs in tweehandse boekenzaken is het redde

loos zoeken. Hij is niet de enige vergeten bard. Zijn tijdgenoten Teirlinck, Vermeylen en andere Van Nu en Straksers lijken ook spoorloos.

BOEKEN

Elsschot, nog zo'n monument, is min of meer gered door het voorbije Elsschotjaar en de enorme aandacht die het in de media kreeg. Van een Busse-revival was er min of meer sprake net voor, tijdens en na de knappe biografie *Het leven, niets dan het leven* – Cyriel Busse en zijn tijd van Joris van Parys.

Het verhaal doet de ronde dat Peter Theunynck, die enkele maanden geleden de biografie van Karel van de Woestijne uitbracht, aanvankelijk een biografie over Busse wilde schrijven maar van Parys stak hem de loef af. Ik verheug me intussen op de 540 bladzijden dikke, uitstekend gedocumenteerde biografie van Theunynck, die mij (en hopelijk vele anderen) Karel van de Woestijne beter leerde kennen en appreciëren.

De boer die sterft

In mijn pubergeheugen was Karel van de Woestijne (VdW) niet veel meer dan de schrijver van de novelle *De boer die sterft* uit onze schoolboeken met die angstaanjagende houtsnede van Jozef Cantré. Theunynck vertelt dat VdW op zijn zestiende door een oudere 'bonne' werd 'bekropen' en dat dit incident presumptief tot een soort impotentie zou geleid hebben ("de onmacht die hem sarrend sloeg"). Er zouden ook heel wat liefdescomplicaties geweest zijn met zijn aanstaande vrouw Maria Ernestina Joanna van Hende, die zes jaar jonger was, liefst Frans sprak. Enkele weken voor zijn huwelijk in 1904 schreef hij aan zijn vriend, de dichter-musicus Louis Ontrop, dat het hem allemaal beangstigde, en vooral het seksuele, omdat hij er geen ervaring mee had. Als 25-jarige was hij nog maagdelijk zuiver. Theunynck tracht te bewijzen, aan de hand van een aantal van zijn gedichten, dat hij vraagtekens plaatst bij de grotere seksuele lust van zijn vrouw,

die sinds 1908 een liaison had met VdW's vriend Paul-Gustaaf Van Hecke.

Het zijn dit soort smeulige verhaaltjes die van de biografie een aangename leeservaring maken. Zijn vrouw, die hem zijn leven lang trouw bleef, was vrij koopziek en porde de Gentse hypochonder voortdurend aan betere en lucratievere banen na te streven.

Pikant in dit verband is het verhaal over zijn aanstelling als docent aan de Universiteit van Gent. Van de Woestijne was op het Atheneum van Gent maar een middelmatige leerling geweest, die niet eens slaagde in het examen van de Centrale Jury, die het secundair onderwijs afsloot, destijds een noodzaak om toegelaten te worden aan de universiteit. Hij studeerde wel aan de universiteit, maar als vrije leerling. Van de Woestijne belandde, na een functie te hebben gekregen aan het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen en de vertaaldienst van het Beknopt Verslag in de Senaat, op het kabinet (als kabinetsecretaris) van de socialistische minister van Wetenschappen Jules Destrée. Die besliste over benoemingen aan de rijksuniversiteiten. Toen de Gentse prof Paul Fredericq overleed zou August Vermeylen hem opvolgen. Maar die zou een te hevige kandidaat zijn voor de ver nederlandse van de universiteit. Dan maar Van de Woestijne als een soort compromisfiguur. VdW gaf elke woensdag slechts vijf uur les. Zijn collega's op de faculteit der letteren stikten van na-ijver omdat hij bovendien het meest verdiende. En dat allemaal zonder diploma!

Begenadigd correspondent

Gelukkig ook voldoende aandacht voor Van de Woestijne's journalistieke bedrijvigheid: hij was tussen 1906 en 1929 medewerker

aan de 'Nieuwe Rotterdamse Courant'. Van zijn voortreffelijke correspondenties hebben de lezers destijds beslist gesmuld. Buitenlandse correspondenten hadden toen nog de tijd en de zin om te mijmeren.

Van de Woestijne was ook een oprechte Vlaming. Met zijn romans, gedichten en journalistiek werk bewees hij een grote betrokkenheid bij de Vlaamse beweging. Uit de stukken voor de NRC nam hij een duidelijk Vlaamsgezind standpunt in en blijkt ook zijn felle sociale bewogenheid. In *De Leemen Torens*, een roman in briefvorm die hij schreef met Herman Teirlinck, hekelde hij de Belgische politiek die hij een der oorzaken noemde van Vlaanderen gebrek aan zelfbewustzijn. Jammer dat aan dit werk door biograaf Theunynck niet wat meer werd ingegaan. VdW stond met name wél zeer negatief tegenover het activisme dat hij een "dom anachronisme dat op een voor Vlaanderen valse tegenstelling tussen Latijns en Germaanse cultuur berust" noemde.

Onderhoudend

Peter Theunynck maakt ook korte metten met een aantal clichés en vooroordelen waarmee Van de Woestijne werd geconfronteerd, tijdens en na zijn leven. Misschien had Van de Woestijne een kleinschalig leven, maar Theunynck bewijst dat kleinschaligheid geen beperking hoeft te zijn. Met zijn sobere en realistische verteltrant dwingt hij de lezer sympathie te krijgen met een knorrige, complexe persoonlijkheid als die van VdW.

John RIJPENS

Peter Theunynck, Karel van de Woestijne, biografie. Uitg. Meulenhoff/Manteau, 2010; 540 blz.; 34,95 euro.

Er kon een zuinig, maar triomfantelijk lachje af bij Andrus Ansip, uittredend eerste minister van Estland na de parlementsverkiezingen van 6 maart. Ansip is een wat bescheiden scheikundige, oud-burgemeester van Tartu (waar dit jaar de Europeade van de volkscultuur plaatsvindt), en uniek in de geschiedenis van het sinds 1991 opnieuw onafhankelijke Estland: hij is erin geslaagd in zijn tweede ambtstermijn als eerste regeringsleider zijn volledige termijn uit te dienen. En veel sterker nog: hij komt versterkt uit de economische crisis die Estland de vorige jaren zo zwaar trof dat het BBP met 14,1 % kromp in 2009 en de werkloosheid opliep tot 20 % in 2010.

Estse nuchterheid

Maar het kan dus. Een paar jaar geleden interviewde ik Ansip in de Spiegelzaal van het Egmontpaleis. Hij was wat onwennig, keek geregeld naar Annemie Neyts (voorzitter van de ELDR, de Europese liberaal-democraten), zijn Engels klonk onzeker. Maar Ansip is niet besluiteloos. Het is een bijna steriel-burocratische pragmaticus, heel anders dan, pakweg, Mart Laar, een conservatief van de Pro Patria Partij (die nu is samengegaan met Res Publica en sinds 2009 de enige coalitiepartner is van de liberale Hervormingspartij ER, de Eesti Reformierakond).

Doortastend

Laar hield van een pint en trad ongemeen doortastend op toen hij in oktober 1992 Estland helemaal de weg opzette van het vrijemarktstelsel. Ansip houdt minder van spectaculaire optredens, maar is niet minder koppig. Hij is, in tegenstelling tot Estlands eerste premier Edgar Savisaar (nu de leider van de oppositionele Centruumpartij), weinig toeschietelijk om eieren te leggen onder de Russische minderheid van nog altijd 30 %, en leunt eerder aan bij de toen partijloze Tiit Vähi, opvolger van Savisaar, die het ambitieuze privatiseringsprogramma met de hulp van de Finnen opzette.

Ik heb goede herinneringen aan de tijd dat Lennart Meri bij de onafhankelijkheid nog de buitenlandse zaken behartigde van Estland. Het land stond open voor alles. Nesté Oy uit Finland had onmiddellijk nieuwe bezinestations geopend, Aeroflot had wat afgedankte Toepoloevs en Iljoesins laten staan op de luchthaven Tallinna Lennujaam, ze waren inderhaast met wat witsel overschilderd, er reden nog groene trams, en Hotel Olümpia stonk naar de zware Turkse tabak die de atleten er hadden gerookt tijdens de 22^e Olympiade van de roeiwedstrijden in 1990.

Strak liberalisme

Vandaag is het al economie wat de klok slaat. Estland is sinds 2004 lid van de EU en de NAVO, sinds 2010 ook van de OESO. Maar de strakke, liberale lijn die Ansip aanhield, werd niet afgestraft. Integendeel, het was de Centruumpartij, die traditioneel gesteund wordt door de Russen, die het gelag betaalde, samen met de kleine partijtjes. De Centruumpartij raakte verwikkeld in een schandaal over partijfinanciering door Moskou en raakte drie zetels kwijt in de Riigikogu, het eenkamerparlement van 101 vertegenwoordigers. Ze hield er 26 over. Na een week onderhandelen besliste Ansip door te gaan met de conservatief-liberale IRL, liever dan met de sociaal-liberalen (EK) die hij in 2009 uit de regering had gezet, ook al zijn ook zij lid van de ELDR. Maar EK maakte bezwaar tegen forse begrotingsbesparingen en de inkrimping van de werkloosheidsuitkeringen, en kreeg dus de bons. Ansip voelt zich gesterkt: van een minderheidsregering (50 zetels op 101) groeit hij naar 56 zetels (33 voor zijn eigen partij, plus twee, en 23 voor IRL, plus vier). De kleintjes (Groenen en de Volksunie van Boeren halen de drempel van 5 % niet) verdwijnen, alleen de sociaaldemocraten rukken op van 10 naar 19 zetels in de oppositie, maar die keren zich tegen de vlakke taks en eisen een progressieve belasting. Bijna tweederde van de Esten is gaan stemmen, 20 % deed dat zelfs langs het internet.

Ansip bewees dat met een rechtlijnige politiek politieke sérieus wel gehonoreerd wordt. De werkloosheid daalde het voorbij jaar tot 10,4 %, er is weer groei (3,1 %), de staatsschuld is de kleinste van de hele EU, de digitalisering is nergens verder doorgedrongen, de uitvoer stijgt, Estland ontsnapte aan internationale hulpprogramma's (en toezicht).

Maar Ansip is nog niet thuis. In een cultuurgevoelig land als Estland baart het zorgen dat de boekontleningen stijgen, maar de boekenomzet daalt. Dat het theaterbezoek afneemt. Dat het misliep met de elektronica op verkiezingsavond: de kiescommissie gaat IT-leverancier Helmes voor de rechter dagen na een onderbreking van anderhalf uur. Dat inmiddels 100.000 jongeren andere oorden hebben opgezocht, een heuse aderlating voor de kenniseconomie. Dat de 30 % Russen nog altijd een clan binnen het land vormen. Dat het loonverschil tussen mannen en vrouwen onveranderd 30 % bedraagt. Dat de verplichte legerdienst nog niet is afgeschaft, ook al wil de Hervormingspartij de dienst tot een half jaar inkrimpen. (Het moet gezegd dat 94 % van de Esten, uit schrik voor Moskou, die politiek steunt, 10 % meer dan vijf jaar geleden; ze zijn cyberaanval op de regeringscommunicatie vanuit Moskou nog niet vergeten). Het grootste compliment kreeg Ansip, oud-burgemeester van Tartu, wellicht van zijn heftigste tegenstander, burgemeester Savisaar van Tallinn: "De grootste stommiteit van mijn leven", zei hij. "Ik heb hem ooit zelf eerste minister gemaakt". Tot wat een fietsongeluk al niet leiden kan. Was Ansip niet overhoop gereden door een auto, dan was hij allicht in de zakenwereld gebleven. Maar zou Estland er even allicht heel anders uitgezien hebben.

Lukas De Vos

Bart De Wever, stop met die spelletjes

De ontslagnemende premier, Yves Leterme waarschuwt in De Standaard van 24 maart openlijk voor een verrottingsstrategie van de N-VA waarbij die partij enerzijds weigert een regering te vormen en anderzijds van op de zijlijn kritiek geeft op het beleid van de regering in lopende zaken. Het is een strategie die ik al ruim een maand geleden heb blootgelegd en die men in brede politieke kringen steeds meer begint te doorzien. De N-VA zegt wel dat ze een regering wil vormen en bereid is om een compromis te vinden, maar in feite stuurt ze doelbewust aan op het mislukken van elke onderhandeling. Daarmee probeert de partij aan te tonen dat het Belgische federale bestuur niet langer functioneert, zodat haar echte doel, het separatisme of de onafhankelijkheid van Vlaanderen, steeds meer als oplossing naar voor wordt geschoven.

Dit is een perfide verrottingsstrategie die we met zijn allen aan de kaak moeten stellen. Want de kiezers hebben op 13 juni 2010 dan wel massaal gestemd op een partij die een grotere autonomie bepleitte, maar niet op een partij die weigert regeringsverantwoordelijkheid op federaal vlak op te nemen, die weigert om een eerbaar compromis te sluiten en die blijkbaar weigert de fundamentele problemen van de mensen op sociaaleconomisch vlak aan te pakken. De uitspraak van N-VA-kopstuk Jan Jambon dat er tegen eind april een akkoord moet zijn omdat ze anders niet langer willen onderhandelen, was dan ook bijzonder cynisch. Eigenlijk zei hij tegen de andere partijen: 'Onderhandel maar zoveel u wenst, wij doen toch niet mee.' Een dergelijke cynische, destructieve en zelfs dubbelzinnige houding is niet alleen verwerpelijk, maar ook bijzonder nefast voor de welvaart en het welzijn van ons land in het algemeen en van de Vlamingen in het bijzonder.

Wurggreep

Door te weigeren in een federale regering te stappen, en door voortdurend kritiek te leveren op de regering in lopende zaken die naar best vermogen het land bestuurt, houdt de N-VA het land in een wurggreep. Daarmee toont de N-VA haar ware gelaat: namelijk dat het partijbelang en het belang van haar voorzitter voorgaan op die van onze landgenoten en Vlamingen. De ware reden waarom de N-VA niet in een regering wil of durft te stappen heeft Bart De Wever trouwens zelf al onthuld in zijn beruchte interview in Der Spiegel: namelijk de schrik om stemmen te ver-

liezen. Zo wordt ook duidelijk welke lijn de voorzitter en een harde kern binnen de N-VA erop nahoudt: niet deelnemen aan gelijk welke regering, stokken in de wielen steken van de regering in lopende zaken, op die manier 'ongeschonden' deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen, en verder aansturen op de splitsing van het land. Intussen houden ze een rookgordijn op om de indruk te geven dat zijzelf wél willen regeren, maar dat de andere Vlaamse partijen hen er niet bij willen. Een Calimero-effect waarvan ze zeker zijn dat het hen electoraal geen windeieren legt. Dat de andere partijen de N-VA willen uitsluiten is totaal onjuist, dat ze graag hebben dat de andere partijen hen uitsluiten is de waarheid.

Politieke spelletjes

Als jonge politicus baal ik van dit soort politieke spelletjes. Op een ogenblik dat talloze mensen nog de gevolgen ervaren van de economische crisis, heeft de politiek meer dan ooit de plicht om krachtadig op te treden op sociaaleconomisch vlak. Op een ogenblik dat de budgettaire problemen zo groot zijn dat landen met een hoge schuldgraad in het vizier komen van speculanten, hebben we nood aan een volwaardige regering die moedig maar rechtvaardig optreedt. Op een ogenblik dat de internationale gebeurtenissen in Japan en de Arabische wereld tonen dat alle landen in de wereld steeds meer afhankelijk zijn van elkaar, hebben we nood aan een beleid dat hierop inspeelt. Voor N-VA zijn al die zaken blijkbaar ondergeschikt aan hun eigenbelang. Ze zijn als de dood om mee verantwoordelijkheid te

nemen voor de sanering van de staatsfinanciën, en hun horizon blikkt niet verder dan onze taalgrens.

Het wordt bijgevolg hoog tijd dat alle democratische politici die het goed voorhebben met ons land en de welvaart van Vlaanderen, stoppen met de N-VA achterna te hollen. Nationalisme zorgt niet voor oplossingen, maar voor problemen. Ons land heeft dringend een stabiele regering nodig. Een regering die onze regio's meer slagkracht geeft, maar tegelijk het federale België versterkt. Terwijl de separatisten dit door hun politiek-strategische spelletjes onmogelijk maken, richten steeds meer internationale ogen zich op de politieke instabiliteit van ons land. Griekenland, Portugal en Ierland kwamen reeds in het vizier van internationale beleggers. Als Bart De Wever zijn cynische politiek doorzet, is straks ons land aan de beurt en dat zullen alle Belgen geweten hebben, zowel Vlamingen als Franstaligen.